

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами соціологічного дослідження

«ОЦІНЮВАННЯ СВОГО НАВЧАННЯ

ЗА ОСВІТНЬОЮ (ПРОФЕСІЙНОЮ) ПРОГРАМОЮ

(«ПЕДІАТРІЯ»)

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕСПОНДЕНТІВ/-ОК

Соціологічне дослідження «Оцінювання свого навчання за освітньою (професійною) програмою («Педіатрія»)» було проведено у березні 2021-го року.

Дослідження включало такі етапи:

- польовий етап (збір даних) (березень 2021),
- аналіз даних (квітень 2021),
- підготовку підсумкового аналітичного ілюстрованого звіту (квітень 2021).

У дослідженні застосовувалася методика напівстандартизованого онлайн-опитування (форма складалася з 31 запитання). Опитування відбувалося на анонімній основі. Вибіркова сукупність як така не формувалася: посилання на електронну форму було розіслано через корпоративну пошту усім здобувачам освіти, які навчаються в рамках освітньої програми «Педіатрія» (другий (магістерський) рівень освіти).

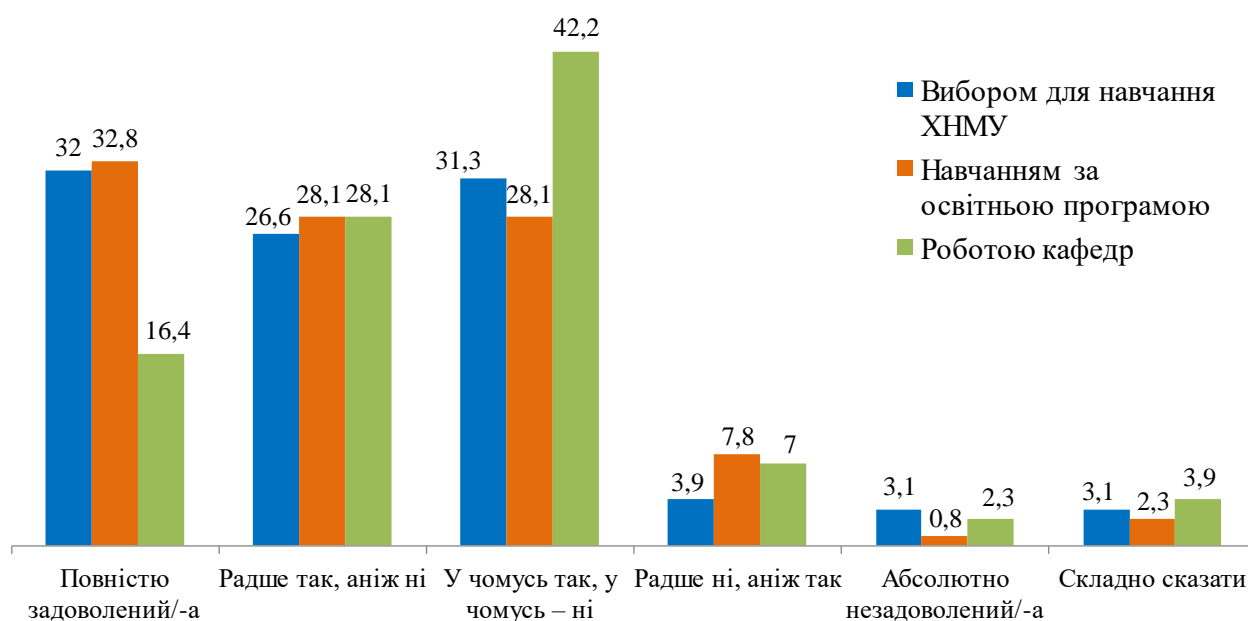
У підсумку в дослідженні взяло участь 128 респондентів/-ок, що складає 87,1 % від загальної кількості здобувачів/-ок ОП «Педіатрія». Розподіл за роками навчання: 1-й курс – опитані 11 осіб (що склало 8,6 % від загальної кількості опитаних), 2-й курс – 9 осіб (7 %), 3-й курс – 29 (22,7 %), 4-й курс – 30 (23,4 %), 5-й курс – 49 (38,3 %).

Отримані в ході опитування дані представлені візуально за допомогою 11 діаграм.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Перші питання опитування спрямовані на визначення рівня задоволеності здобувачів/-ок від вибору для навчання університету (ХНМУ), певної освітньої програми («Педіатрія») та задоволення від роботи кафедр університету (рис. 1). Більшість здобувачів/-ок задоволені вибором університету та освітньою програмою. Повністю або радше задоволених

виявилось 58,6 та 60,9 % відповідно. Роботою кафедр задоволені менше половини, 44,5 % опитаних. Необхідно підкреслити, що незадоволених (радше незадоволених та абсолютно незадоволених) вибором університету, освітньою програмою та роботою кафедр був незначний відсоток (7; 8,6 та 9,3 %). Близько третини опитаних обрали серединний варіант «У чомусь так, у чомусь - ні»: вибір університету так оцінили 31,3 %, вибір освітньої програми 28,1 %, стосовно роботи кафедр таких відповідей було найбільше, 42,2 %.

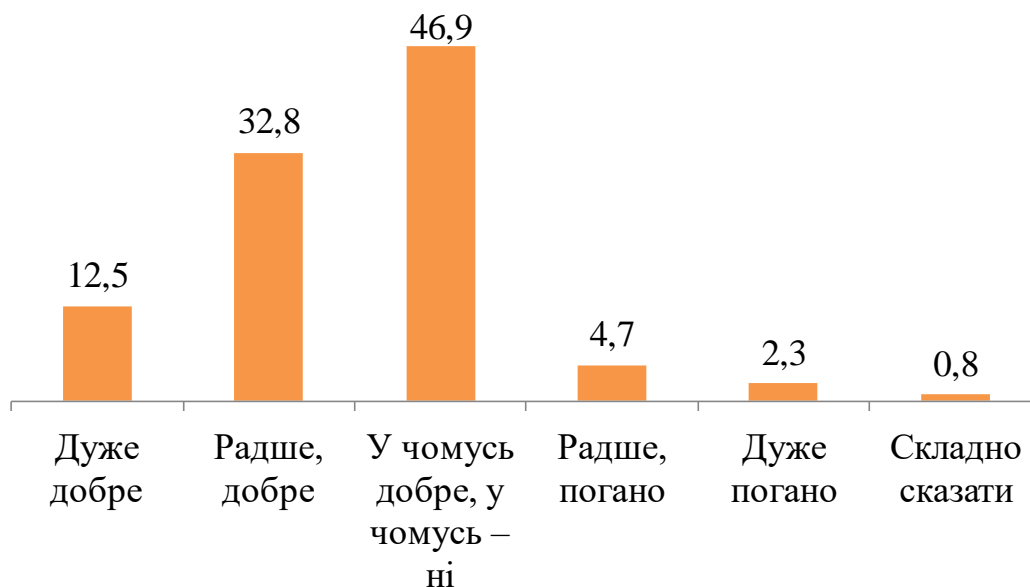

Рис. 1. Задоволеність вибором для навчання ХНМУ, навчанням за освітньою програмою та роботою кафедр (%)

Очікування від ХНМУ повністю співпали з реальністю або радше співпали для 41,4 % здобувачів. Студентів/-ок, очікування яких абсолютно не співпали чи радше не співпали, виявилось 13,3 %. Найбільший відсоток респондентів/-ок при відповіді на це запитання обрали варіант «У чомусь так, у чомусь – ні» - 43,8 %. Не змогли відповісти на питання 1,6 % опитаних.

Близько половини здобувачів/-ок (45,3 %) позитивно оцінюють якість освітнього процесу в університеті (див. рис. 2). Теж близько половини, 46,9 % респондентів/-ок займають серединну позицію. Негативно ставляться

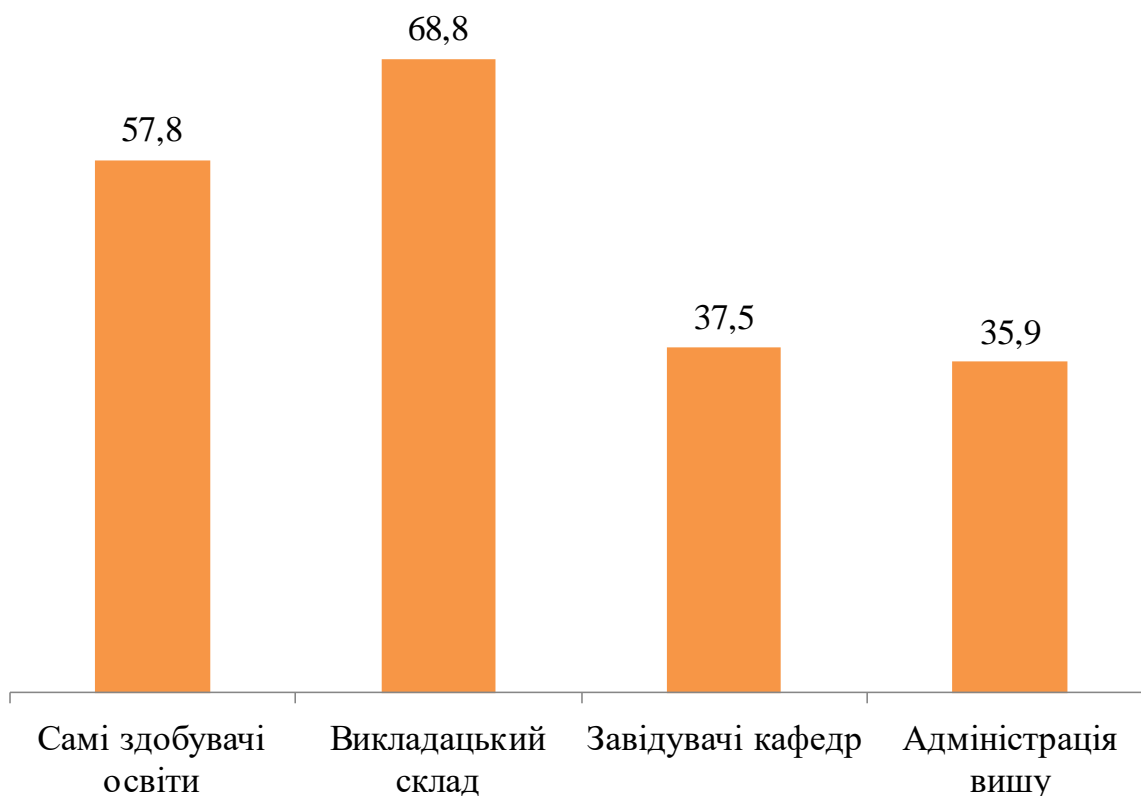
до якості освіти в університеті 7 %, складно було визначитись із відповіддю 0,8 % опитаних.

Рис. 2. Сприйняття освітнього процесу (%)

Необхідно зазначити, що більшість опитаних (67,9 %) погоджується з тим, що освітній процес в університеті враховує світовий науковий досвід на високому та достатньому рівні, а також більше половини здобувачів/-ок, 52,4 % вважають, що освітнє середовище ХНМУ задовольняє їхні потреби та інтереси.

На рис. 3 відображені результати розподілу думок студентів щодо «агентів впливу» на якість освіти. Аналіз показує, що відповідальність за якість освіти здобувачі/-ки цієї освітньої програми покладають насамперед на викладацький склад (68,8 % відповіли, що саме викладацький склад впливає на забезпечення якості освіти повною мірою). Більше половини опитаних (57,8 %) вважають, що саме вони, тобто здобувачі освіти, впливають на її якість. Завідувачі кафедр посідають посідає третю позицію (37,5 %), але адміністрація вишу «відстає» не набагато (35,9 %).

Рис. 3. Вплив «повною мірою» на якість освіти (%)

16,4 % респондентів/-ок приймали участь в укладанні чи оновленні освітніх програм зі спеціальності. Більшість із тих, кого залучили, 76,2 %, вважають, що їхні пропозиції були враховані.

Щодо рівня розповсюдження інформації про різні аспекти освітнього процесу, загалом більшість опитаних підтвердили свою поінформованість (див. рис. 4). Рівень поінформованості про цілі та завдання навчання був найбільшим (це зазначили 72,7 % респонденток/-ів). Поінформованість про методи та форми навчання склала 67,2 %, про зміст навчання – 65,6 %, про критерії оцінювання та заплановані контрольні заходи – 60,9 %, очікувані результати навчання – 54,7 %.

Рис. 4. Поінформованість до початку навчання (%)

Більшість опитаних (53,1 %) повністю задоволені або радше задоволені своїм рівнем поінформованості; радше незадоволених та абсолютно незадоволених виявилось небагато, 8,6 %. Ще близько третини (36,7 %) обрали серединний варіант «У чомусь так, у чомусь – ні», а 1,6 % не змогли відповісти.

Наступний блок запитань стосувався оцінки особливостей проведення занять. Щодо впливу на те, яким чином проходять заняття, 46,1 % опитаних зазначили, що вони мають на форму проведення занять суттєвий чи обмежений вплив; 32,8 % респондентів/-ок вважають, що такого впливу не мають, а ще 21,1 % не змогли надати однозначну відповідь.

Серед найбільш розповсюджених методів та форм навчання, що використовуються викладачами під час практичних занять (див. рис. 5), були

такі: «усне опитування», «тести» та «демонстрація презентації» (про них згадали відповідно 85,2 %, 82 % та 80,5 % респонденток/-ів). Менше за даними відповідей респондентів використовується симуляційне обладнання, письмові творчі роботи та рольові ділові ігри (про них відповідно згадали 10,9 %, 7% та 4,7% здобувачів/-ок).

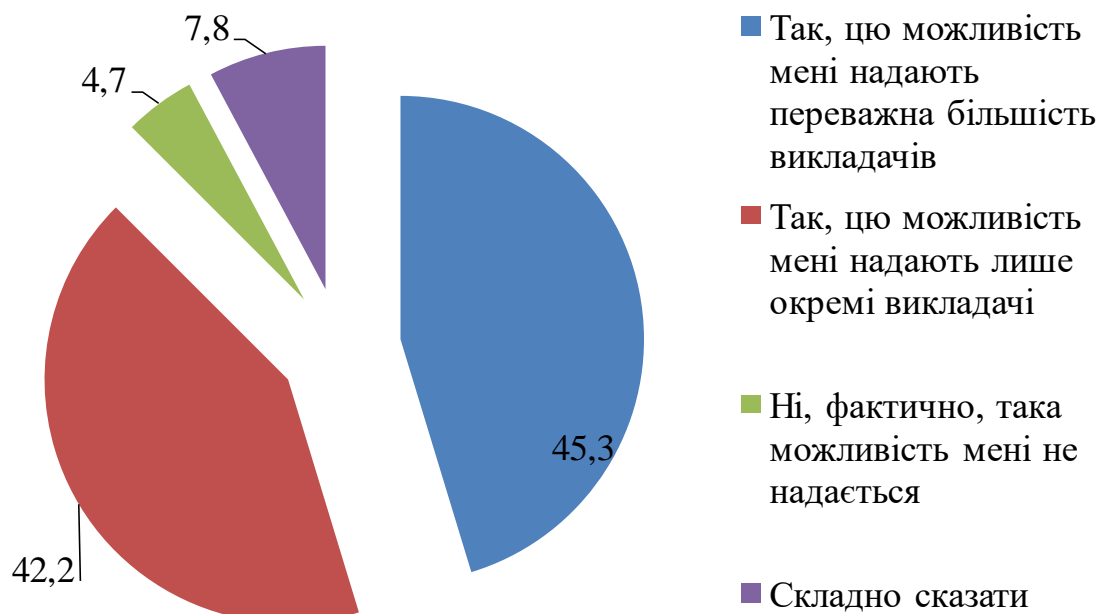

Рис. 5. Методи і форми, що викладачі найчастіше використовують на практичних заняттях (%)

Половина опитаних, 50 %, вважають застосовані методи і форми ефективними, а 43,8 % задоволені ступенем інноваційності цих форм і методів. Неefективними ці методи вважають 12,5 % респондентів/-ок та 25 % не задоволені їхньою інноваційністю. Було багато і таких, хто утримався від відповіді на ці питання (37,5 % та 31,3 % відповідно).

Студенти позитивно оцінили власні можливості оперативно проконсультуватися з викладачами з будь-яких питань, пов'язаних з навчанням (див. рис. 6). 45,3 % опитаних вважають, що таку можливість їм

надають переважна більшість викладачів, 42,2 % вказують на те, що таку можливість надають окремі викладачі. Про відсутність такої можливості заявили 4,7 % респондентів/-ок.

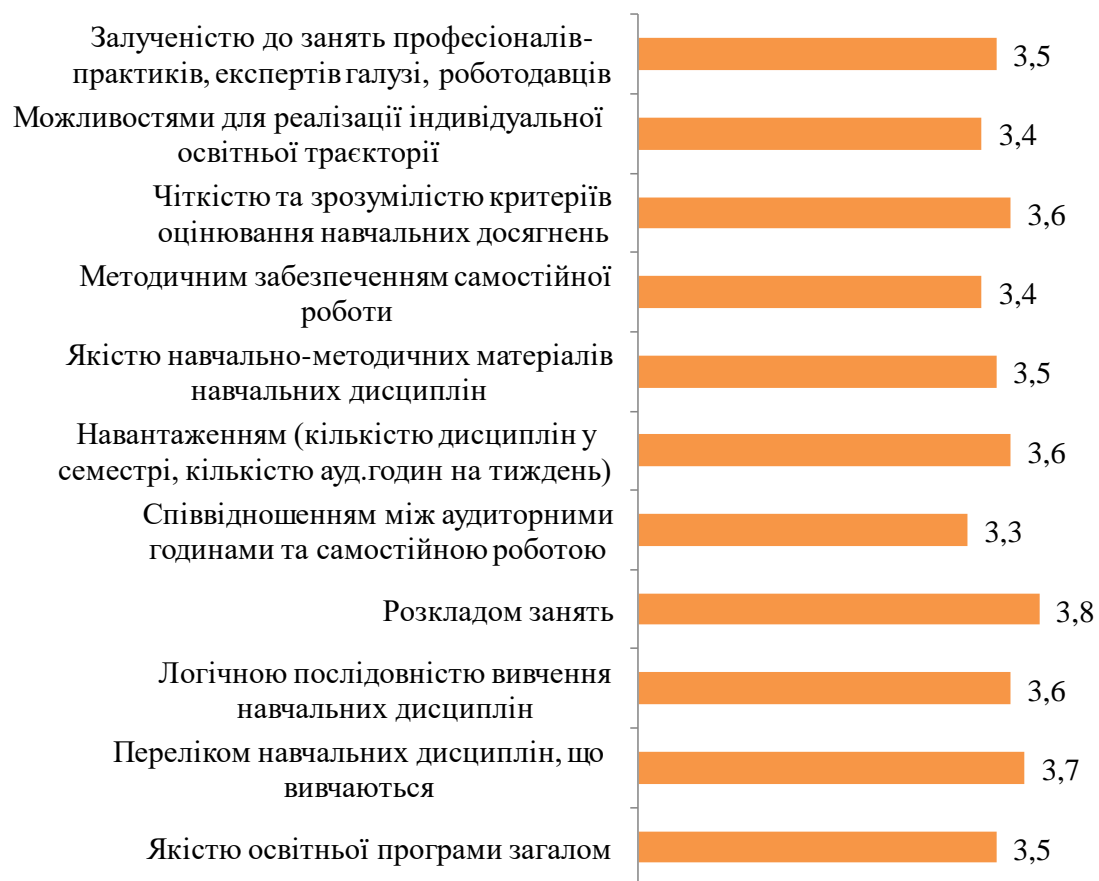

Рис. 6. Наявність можливості оперативно проконсультуватися з викладачами щодо навчання (%)

Оцінюючи ставлення викладачів до студентів, більшість опитаних (57,8 %) вказують на об'єктивність та неупередженість педагогів (протилежну думку підтримує 5,5 % опитаних, а 36,7 % респондентів/-ок не мають щодо цього певної думки). Більшість здобувачів/-ок, 61,7 %, вказали, що мають вільний доступ до інформації щодо критеріїв оцінювання.

Серед запитань було оцінити за п'ятибальною шкалою різні аспекти навчання (див. рис. 7). Результати аналізу показують, що студенти загалом виставляють добрі оцінки (середній бал – 3,5 із 5) із незначним коливанням – від 3,3 (так оцінили «співвідношення між аудиторними годинами та самостійною роботою») до 3,8 («розклад занять»).

Рис. 7. Задоволеність різними аспектами навчання (1 – min, 5 – max)

Два відкритих запитання анкети стосувалися покращення якості освіти: «Що може зробити університет для покращення освітнього середовища та кращого задоволення ваших потреб й інтересів у процесі навчання?» (відповідь дали 87 респонденток/-ів) і «Надайте, будь ласка, свої пропозиції щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ХНМУ.» (77 респонденток/-ів).

Відповіді на обидва запитання майже співпадали, тому аналізувалися разом. Якщо та сама особа давала ідентичні відповіді в обох випадках, ці відповіді рахувалися як одна. У той же час, декілька різних зауважень, що були частинами однієї відповіді, рахувалися окремо.

17,2 % відповідей не містили жодних пропозицій чи ідей («все влаштовує», «всього достатньо», «вистачає того, що є», «задоволена освітнім середовищем», «все дуже добре» тощо).

Пропозиції та рекомендації стосувалися:

1) Збільшення кількості та якості практичних занять (у 59,8 % відповідях на ці запитання було висловлене таке побажання):

«Я вважаю, потрібно більше практики. Так як ми в майбутньому лікарі, потрібно більше піклуватися з пацієнтами, розвивати клінічне мислення»;

«Через карантин практики немає. Нащо студенти їздять на пару, іноді 2 години займає дорога... Поговорити можна з тим самим результатом дистанційно. А на деяких парах ще й з іншими групами сидимо разом, іноземцями в тому числі»;

«Закупити нову апаратуру для практичного відпрацювання навичок»;

«Через ситуацію в світі зробити нічого не можливо. Якби цього не було, то навчання та практика (лікарні) суміщались та було б чудово»;

«Надати вільний доступ до симуляційних класів для збільшення практики»;

«Хотілось би, отримувати більше практики. Отримати більше муляжів, відео, прикладів»;

«Більше практичних навичок і доступ до пацієнтів де можна це продемонструвати, а не лише розбір теорії»;

«Курація пацієнтів, усне вивчення історій хвороби».

2) Змін у методичних матеріалах, розширення, осучаснення інформації, зміни форматів навчальних посібників (18,4 %):

«Більше враховувати світовий науковий досвід»;

«Новітні методи, почати використовувати усі технології, що закупили, і перестати безцільно заповнювати зошити»;

«Зробити сайт репозитарію більш зрозумілим та сучасним»;

«Доступність навчально-наукової літератури іноземного видавництва з можливістю перекладу українською мовою»;

«Нормальні методички на репозитарії»;

«Давати чіткий і зрозумілий матеріал на заняттях»;

«Підвищити якість, кількість, одноманітність та упорядкованість навчальних матеріалів»;

«Отримувати більш сучасну інформацію».

3) Змін у якості викладання, формах та методах, застосованих викладачами, оцінюванні (17,2 %):

«Зміна викладацького складу, залучити до роботи молоде покоління»;

«Менше тестів, більше звичайного спілкування з викладачами у вигляді бесіди»;

«Більше пояснень викладачів, а не тільки питання до нас»;

«Курси ораторського мистецтва для викладачів»;

«Більше творчої роботи, презентацій, доповідей»;

«Більше варіативності у освітньому процесі»;

«Можливістю вибирати викладача, якщо якоюсь мірою він не задовольняє потреби групи»;

«Інтерактивні методи навчання»;

«Надавати викладачам задовільні заробітні плати»;

«Викладацький склад вже в літах, їм потрібно показати/навчити/допомогти в використанні нових технологій (інтерактивні дошки, презентації, або в онлайн навчанні Міт, Зум)»;

«Викладачі повинні більше уваги приділяти тому, щоб правильно донести(зрозуміло) матеріал до студентів»;

«Щоб викладачі більш цікавіше пояснювали матеріал».

4) Розкладу занять, форми навчання, кількості аудиторних занять(11,5 %):

«Змінити розклад занять для студентів 4 курсу(зробити першу зміну), адже немає можливості поєднати навчання та роботу, та мало часу залишається для підготовки до наступного заняття»;

«Щоб дисципліни викладалися циклами»;

«Більше лекцій»;

«Офлайн навчання»;

«Лекції за бажанням або реєстрацією попередньою за темами які не освітлюються у старих книжках»;

«Знизити навантаженість та тестових завдань»;

«Спочатку лекції, а потім практики»;

«Збільшити кількість аудиторних годин по дисциплінам (наприклад, внутрішня медицина, педіатрія)»;

«Дистанційне навчання».

5) Іншого, що складно категоризувати (16,1 %):

«Частіше проводити опитування серед студентів та викладачів»;

«Не додавати бали до рейтингу старост просто так :)»;

«Робити все, що в силах університету»;

«Зробити поріг Крок нижче»;

«Робити більше опитувань»;

«Прислухатися до думки в ході занять»;

«Створення більшої кількості гуртків для студентів»;

«Залучати студентів до розвитку освітнього середовища»;

«Робити все необхідне»;

«Хотілося б для вибіркового дисциплін більш гнучкої системи, тому що є бажання обирати цікавий предмет, а замість цього доводиться сидіти на фізкультурі (основна маса обирає її)»;

«Оцінка викладачів студентами»;

«Англійська на кожному курсі»;

«Додати секцію футболу»;

«Завжди враховувати думку студента, від цього залежить якість навчання».

Здобувачам освіти був запропонований також перелік різних процедур, порядків та діяльностей університету з проханням позначити, з чим саме вони обізнані (див. рис. 8).

Рис. 8. Ознайомленість з порядками, процедурами, діяльністю університету (%)

Респонденти/-ки продемонстрували високий рівень обізнаності з порядком і умовами вибору студентами вибіркового дисциплін (про це знають 91,4 % опитаних), з порядком перескладання заліків та іспитів (80,5 %), із Кодексом академічної доброчесності ХНМУ (80,5 %), а також із тим, що робить університет для гарантування безпеки студентів, сприяння їхньому здоров'ю (77,3 %). Нижчий рівень обізнаності здобувачі вказали з порядком оскарження результатів заліків, іспитів (56,3 %), з інформацією щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (61,7 %), з

процедурою врегулювання конфліктних ситуацій (65,6 %) та з інформацією про програми міжнародної академічної мобільності (64,1 %).

Подібне запитання стосувалося і задоволеності студентства порядками, процедурами, підтримкою, забезпеченістю університету (див. рис. 9).

Рис. 9. Задоволеність підтримкою, порядками, процедурами, забезпеченістю університету (%)

Найбільше респондентки/-ти задоволені порядками і умовами вибору студентами вибіркового дисциплін (68,8 %), рівнем матеріально-технічних та інформаційних ресурсів Наукової бібліотеки університету (68 %), платформами дистанційної освіти університету (64,8 %), а менше – рівнем соціальної підтримки (38,3 %), порядком оскарження результатів заліків, іспитів (48,4 %), рівнем

консультативної підтримки (48,4 %) та процедурою врегулювання конфліктних ситуацій (50 %).

Університет велику увагу приділяє виявленню та боротьбі з порушенням етики та доброчесності. Відповідаючи на питання щодо того, чи чули колись здобувачі про різні випадки таких порушень в університеті, 14,8% опитаних згадали про порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти, 18,8% — порушення академічної доброчесності викладачами, 9,4% – виникнення корупційних ризиків чи конфлікту інтересів, до 11,6% - можливі прояви дискримінації, 3% - сексуальні домагання.

Запитання щодо виникнення будь-якого особистого конфлікту інтересів під час навчання отримало переважно негативну відповідь: 66,4 % опитаних обрали варіант відповіді «Ні», ще 24,2 % не змогли відповісти на запитання. 9,4 % респондентів/-ок відповіли на запитання ствердно та мали можливість прокоментувати, у чому полягав конфлікт; 91,7 % з тих, хто відповів ствердно, надали відповідь про сутність конфлікту.

Аналіз відповідей засвідчив, що респонденти/-ки пишуть більше про невдоволення певними ситуаціями непорозуміння здебільшого із викладачами, були також й розповіді про конфлікти із групою:

«Конфлікт між мною та одногрупниками, стосовно різних поглядів на ту чи іншу ситуацію, це нормально, але вони зробили так, як хотіли і не прислухалися, а я не наполягала на своїй думці, то зараз вони шкодують, що колись обрали саме те, що обрали в тій ситуації»;

«Конфлікт полягав у некоректному відношенні викладача до мене особисто»;

«Не вірно порахували бали під час складення рейтингу на стипендію. Був конфлікт, в результаті якого я домоглась перерахунку. І вийшла на стипендію»;

«Не хочу мати проблем з тим викладачем»;

«Кафедра фармакології .....».

Останній блок анкети був присвячений оцінці результативності навчання за обраною освітньою програмою. Одне з питань стосувалося того, наскільки університету вдалося під час навчання розвинути або покращити м'які навички здобувачів освіти (див. рис. 10).

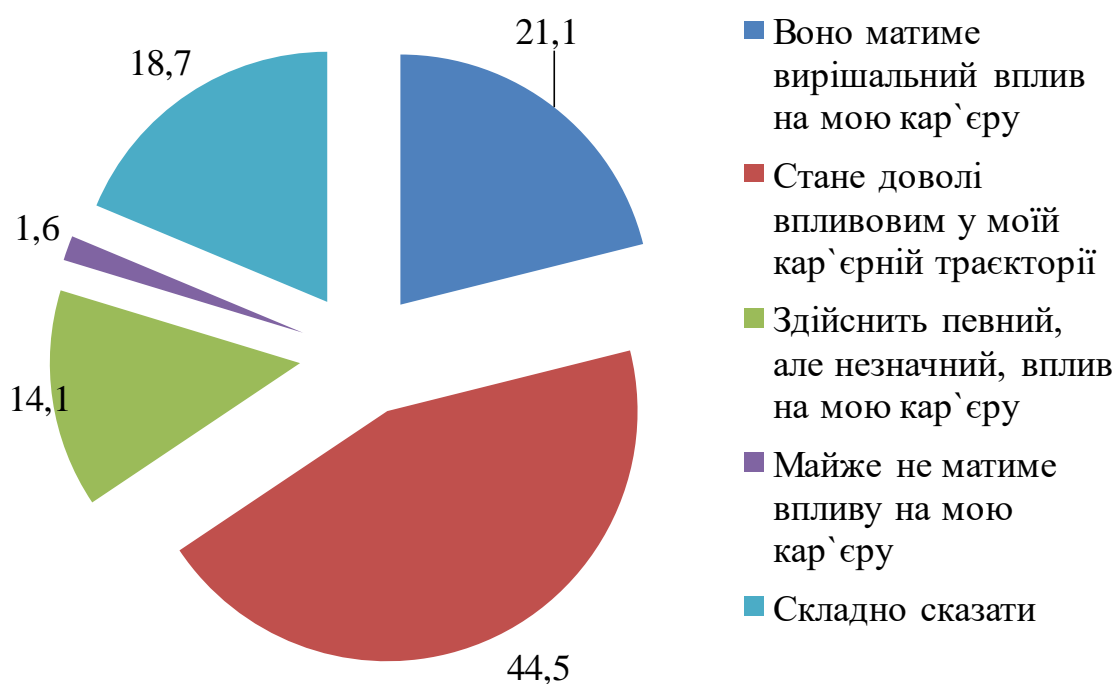
Рис. 10. М'які навички, які університету вдалося розвинути у здобувачів під час навчання (%)

Згідно розподілу відповідей, університет найкраще розвиває вміння самостійно приймати рішення (60,2 %), відповідальність за власні дії (57,8 % опитаних), комунікабельність (53,9 %), тоді як розвитку таких навичок, як «вміння вести за собою» (18 %), «навички співпереживання» (27,3 %) та «активна життєва позиція» (28,1 %) університет має приділити більше уваги.

Більшість, 50,8 % опитаних задоволені тими компетентностями, що в них розвинув університет. Незадоволеними виявилися 13,3 % респондентів/-ок, а варіант відповіді «Складно сказати» обрали 35,9 % здобувачів, які взяли участь у дослідженні.

Наостанок було поставлене таке запитання: «На Вашу думку, якою мірою навчання за цією освітньої програмою вплине на Вашу подальшу кар'єрну траєкторію?» (див. рис. 11). Студентські «оцінки» є позитивними: 65,6 % вважають, що освітня програма матиме вирішальний вплив чи стане доволі впливовою.

Рис. 11. Вплив навчання за освітньою програмою на подальшу кар'єрну траєкторію (%)

Натомість тих, хто вважає, що освітня програма майже не матиме впливу на її / його подальшу кар'єру, було тільки 1,6 %.

Аналітичний звіт виконала 06.04.2021.

Соціолог психологічної
служби ННІ ЯО

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'D' followed by several vertical strokes, likely representing the initials of the author.

Дзюба О.М.